

PROGRAM

WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

MŁODZIEŻOWEGO OŚRODKA SOCJOTERAPII W GLIWICACH

Gliwice 2018

I. Założenia ogólne

Działalność profilaktyczna w szkole i placówce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Nadrzędnym celem wychowawczym placówki jest pomoc młodzieży z zaburzeniami socjalizacji w wyrównaniu szans życiowych poprzez: wszechstronny rozwój ich osobowości, kształtowanie prawidłowych postaw społecznych człowieka i obywatela świadomego swoich życiowych celów i wyborów wolnych od nałogów.

II. Cele oddziaływań profilaktycznych w programie wychowawczo - profilaktycznym

1. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu, respektowanie norm społecznych oraz ochrona przed demoralizującymi wpływami środowiska poprzez wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i wyposażanie młodego człowieka w umiejętności budowania dobrych relacji i pozytywnych więzi opartych na skutecznej komunikacji.
2. Uczenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz nabywania umiejętności wyrażania swoich potrzeb, emocji i opinii.
3. Dostarczanie pozytywnych wzorców oraz korygowanie pojawiających się nieprawidłowości, promocja zdrowego stylu życia.

III. Czynniki ryzyka uwzględnione w działaniach wychowawczo - profilaktycznych

1. Zachowania destrukcyjne: palenie papierosów, używanie wulgaryzmów, niszczenie mienia placówki, samowolne oddalenia, kradzieże, eksperymentowanie z używkami (środki psychoaktywne w tym dopalacze, leki, dezodoranty, alkohol).
2. Stosowanie przemocy: przemoc psychiczna (zastraszanie, poniżanie, ubliżanie, znęcanie się nad słabszymi, nietolerancja, niesłuszna krytyka), przemoc fizyczna (popychanie, szturchanie, szarpanie, opluwanie, niszczenie mienia i rzeczy osobistych).
3. Niska kultura słowa.
4. Zachowania manipulacyjne: ukrywanie prawdy, wymuszanie, kłamstwo, dominowanie, robienie z siebie „ofiary”.
5. Niedojrzałość emocjonalna, niskie poczucie wartości, chęć zaistnienia w grupie.
6. Negatywny stosunek do realizacji obowiązku szkolnego.
7. Brak rozumienia reguł postępowania, łamanie obowiązującego regulaminu.
8. Zagrożenia z cyberprzestrzeni.
9. Tolerancja rodziców/przyzwolenie na palenie przez uczniów papierosów, stosowanie używek.

10. Niewydolność wychowawcza rodziców/opiekunów; niski poziom współpracy w procesie dydaktycznym, wychowawczym, niesystematyczna komunikacja.

IV. Czynniki chroniące w ramach oddziaływań wychowawczo - profilaktycznych

1. Silna więź emocjonalna z rodzicami/opiekunami prawnymi.
2. Poczucie bezpieczeństwa (rodzice, przyjaciele, rówieśnicy, dorośli, placówka).
3. Poszanowanie praw, norm, wartości, autorytetów.
4. Posiadanie celów w życiu.
5. Motywacja do ukończenia szkoły, zainteresowanie nauką i rozwojem własnym, ciekawość poznawcza, dążenie do realizacji ścieżki edukacyjnej.
6. Możliwość rozwijania zainteresowań i pasji.
7. Tożsamość z grupą rówieśniczą ze względu na podobną sytuację życiową.
8. Umiejętności adaptacyjne - zdolność przystosowania się do nowych sytuacji, organizacyjne - realizowanie harmonogramu dnia, emocjonalne, społeczne - prawidłowa komunikacja interpersonalna, współpraca, konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.
9. Poczucie własnej wartości oraz poczucie sprawstwa.

V. Obszary zadań do realizacji w ramach działań wychowawczo – profilaktycznych

1. Respektowanie norm społecznych.
2. Wychowanie do wartości – kształtowanie postaw.
3. Stwarzanie warunków do nabywania wiedzy i umiejętności.
4. Profilaktyka uzależnień, cyberprzemocy.
5. Promowanie zdrowego stylu życia i zasad bezpieczeństwa.
6. Współpraca z rodzicami i instytucjami wspierającymi pracę Placówki.
7. Wzmacnianie i poszerzenie czynników chroniących.

VI. Sposoby realizowania zadań z zakresu oddziaływań wychowawczo – profilaktycznych

1. Zastępowanie destruktwnych wzorów zachowań przykładami pożądanym sposobów funkcjonowania społecznego,
2. Przestrzeganie norm społecznych oraz obowiązującego w placówce regulaminu, modelowanie zachowań, postaw i umiejętności,
3. Eliminowanie przejawów agresji i minimalizowanie zachowań przemocowych wśród uczniów,
4. Uczenie umiejętności prawidłowej komunikacji w relacjach uczeń - nauczyciel, uczeń - uczeń, uczeń - rodzic, uczeń – środowisko,

5. Kształtowanie postaw patriotycznych, uczenie wrażliwości na kulturę języka, tolerancję, dbanie o środowisko i potrzeby drugiego człowieka.
6. Motywowanie uczniów do realizacji obowiązku szkolnego i podejmowania twórczych aktywności na rzecz rozwijania swoich zainteresowań i zdobywania nowych umiejętności.
7. Organizowanie zajęć wyrównujących braki edukacyjne.
8. Profilaktykę uzależnień od nikotyny, alkoholu, środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, dopalaczy oraz Internetu i multimediiów.
9. Ochronę przed wykorzystywaniem: psychicznym (emocjonalnym), fizycznym - w tym seksualnym, a także materialnym.
10. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom/wychowankom.
11. Promowanie zdrowego stylu życia, alternatywnych, twórczych i prozdrowotnych sposobów spędzania czasu wolnego.
12. Współpracę z rodzicami/opiekunami, placówkami wspierającymi proces wychowawczy i terapeutyczny uczniów.
13. Planowanie dalszej kariery szkolnej – doradztwo zawodowe.

VII. Formy oddziaływań wychowawczo – profilaktycznych

1. Zajęcia integracyjno - adaptacyjne (wycieczka integracyjna, spotkania indywidualne i grupowe, bilans, społeczność korekcyjna, organizacja imprez i uroczystości wewnętrznych).
2. Zajęcia wychowawcze prowadzone przez wychowawców internatu.
3. Zajęcia kulturalne i edukacyjne (spotkania edukacyjne, konkursy, wyjazdy kulturoznawcze, programy psychoedukacyjne: „Falochron”, „Szkoła bez przemocy”, „Bezpieczna+”, „Ekozespoły”, wolontariat).
4. Zajęcia o charakterze terapeutycznym i profilaktycznym (bilans – społeczność, warsztaty profilaktyki zintegrowanej, socjoterapia, terapia „EEG Biofeedback”, trening zastępowania agresji TZA-ART, spotkania indywidualne i grupowe z psychologiem, pedagogiem, realizacja programów profilaktycznych, „Tydzień Profilaktyki”, współpraca z instytucjami wspomagającymi: Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Powiatową Stacją Sanitarno Epidemiologiczną, Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych UM w Gliwicach, Zespołami Kuratorów, Wydziałem Prewencji KMP Gliwice, Wydziałem ds. Przestępczości Nieletnich, Strażą Miejską – spotkania edukacyjne, pogadanki).
5. Zajęcia korekcyjno – wyrównawcze („odrabianki” – praca własna, zajęcia dodatkowe).

6. Zajęcia rekreacyjno – sportowe („Sportowiec roku”, „Mikołajkowy bieg po zdrowie”, turnieje wewnątrz i pozaszkolne).
7. Działania informacyjno - edukacyjnych (apele szkolne, zebrania z wychowankami, gazetki tematyczne, pogadanki edukacyjne, zebrania z rodzicami).
8. Spotkania z przedstawicielami instytucji wspomagających pracę placówki i organizacji społecznych (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gliwicach, Rada Osiedla Sośnica, GCOP, „Dom Nadziei” w Bytomiu, Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze, Klub Abstynenta „KROKUS”, OPS, Straż Miejska, Policja, Straż Pożarna, służba zdrowia, Nadleśnictwo Gliwice).
9. Organizowanie czasu wolnego uczniom, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych (zajęcia kulturalno - sportowe, techniczne, artystyczne, wycieczki ekologiczne, turystyczne, kółka zainteresowań, wolontariat, itp.).
10. Interwencje indywidualne – wsparcie i pomoc uczniom i ich rodzinom.
11. Afirmowanie pozytywnych wzorców osobowych.
12. Wdrażanie założeń Programu Wychowawczo - Profilaktycznego.
13. Stosowanie systemu oceniania, realizacja IPET.

VIII. Adresaci działań wychowawczo – profilaktycznych

Program profilaktyczno - wychowawczy kierowany jest do uczniów, rodziców i opiekunów prawnych, nauczycieli i pozostałych pracowników placówki.

IX. Osoby odpowiedzialne za przeprowadzania działań wychowawczo – profilaktycznych

Koordinacją, planowaniem i organizacją profilaktyki zajmują się:

1. Dyrektor, pedagog i psycholog Ośrodka
2. Zespół ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych
3. Samorząd Uczniowski
4. Rodzice i opiekunowie prawni

Działania profilaktyczne prowadzone są przez wszystkich pracowników Ośrodka w zależności od możliwości, form oddziaływań i przydziału określonych zadań. Szczególna rola przypada wychowawcom klas, grup wychowawczych, pedagogowi i psychologowi. Zajęcia o charakterze profilaktycznym prowadzone są również w ramach poszczególnych przedmiotów nauczania, zajęć pozalekcyjnych, kółek zainteresowań i warsztatów.

Problematyka profilaktyki omawiana jest na spotkaniach Rady Pedagogicznej, Zespołu ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych oraz w ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli.

W działaniach zapobiegawczych istotną rolę odgrywa współpraca ze środowiskiem rodzinnym uczniów, opiekunami oraz instytucjami sprawującymi nad nimi bezpośrednią opiekę (placówki opiekuńczo-wychowawcze, piecza zastępcza, rodziny adopcyjne, pracownicy socjalni, asystenci rodziny). Poza rozwiązywaniem bieżących problemów szkolnych, opiekuńczo – wychowawczych, socjalnych i wymianą informacji dotyczy ona również pracy pedagogizacyjnej oraz psychoedukacyjnej z rodzicami.

X. Ewaluacja działań wychowawczo – profilaktycznych

Ewaluacja realizacji zadań profilaktycznych odbywa się poprzez:

1. Analizę sytuacji wychowawczej w Ośrodku, obserwację zachowań uczniów/wychowanków w codziennym funkcjonowaniu.
2. Realizację wniosków z Zespołów ds. Okresowej Oceny Sytuacji Edukacyjno – Wychowawczej uczniów/wychowanków.
3. Analizę i ocenę podejmowanych działań profilaktycznych w ramach założeń planów pracy wychowawczej.
4. Okresowe diagnozy sytuacji w zakresie wybranych zjawisk patologicznych, profilaktyki uzależnień i wdrażania procedur interwencyjnych, badanie poziomu bezpieczeństwa wychowanków (2 razy w roku).
5. Rozmowy i wywiady z uczniami/wychowankami, rodzicami i opiekunami prawnymi, nauczycielami oraz wychowawcami.
6. Zmiany legislacyjne.

XI. Cele główne i pośrednie oddziaływań wychowawczo – profilaktycznych

1. Stwarzanie możliwości wszechstronnego rozwoju osobowości uczniów/wychowanków.
  - A. Rozwijanie ciekawości poznawczej ukierunkowanej na poszukiwanie w życiu wartości takich jak prawda, dobro, empatia, w oparciu o pozytywne wzorce i postawy godne do naśladowania.
  - B. Kształtowanie świadomości użyteczności wiedzy w praktyce.
  - C. Zdobywanie nowych umiejętności i rozwijanie zainteresowań poprzez aktywny udział w proponowanych przez placówkę zajęciach.
  - D. Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców,

nauczycieli/wychowawców i rodziców/opiekunów prawnych poprzez wzmacnianie więzi i wzajemnych relacji.

- E. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów.
  - F. Promowanie i edukowanie do zdrowego i wolnego od nałogów stylu życia.
2. Umożliwianie zdobywania wiedzy i umiejętności poprzez wyrównywanie braków edukacyjnych z zakresu szkoły podstawowej oraz przygotowanie do kontynuowania dalszej nauki.
- A. Modelowanie ogólnego rozwoju uczniów/wychowanków poprzez indywidualne i grupowe zajęcia edukacyjne, terapeutyczne i wychowawcze.
  - B. Korygowanie i wyrównywanie braków edukacyjnych poprzez indywidualizację procesów dydaktycznych.
  - C. Wdrażanie do systematyczności poprzez codzienne zajęcia wynikające z planu dnia.
  - D. Zwiększanie motywacji uczniów do zdobywania wiedzy i nowych umiejętności poprzez umożliwianie każdemu uczniowi odniesienia sukcesu edukacyjnego.
  - E. Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji.
  - F. Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
3. Modelowanie prawidłowych postaw moralnych i społecznych – wychowanie do wartości.
- A. Kształtowanie prawidłowych postaw społecznych poprzez respektowanie norm akcentujących wzajemny szacunek, akceptację, współpracę w środowisku rodzinnym, rówieśniczym i lokalnym – wspieranie edukacji rówieśniczej.
  - B. Rozwijanie wrażliwości na kulturę języka, piękno środowiska, potrzeby drugiego człowieka oraz krzywdę i cierpienie innych – empatię.
  - C. Budowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu.
  - D. Przygotowywanie do odpowiedzialnego wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady etyki, moralności, demokracji, tolerancji i sprawiedliwości.
  - E. Rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej.
  - F. Kształtowanie postaw patriotycznych, w tym rozwijanie miłości do ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu na wartości kulturowe Europy i świata.

4. Kształtowanie świadomości w zakresie prawidłowego wyboru celów życiowych oraz umiejętności ich realizacji poprzez dokonywanie odpowiedzialnych wyborów.
  - A. Kształtowanie umiejętności dokonywania wyborów oraz przygotowanie do podjęcia zadań i ról wynikających z wejścia w dorosłość.
  - B. Prowadzenie poradnictwa zawodowego w wyborze właściwej dalszej drogi edukacyjnej oraz przygotowania do wejścia na rynek pracy.
  - C. Bezpieczne korzystanie z cyberprzestrzeni.
  - D. Rozwijanie samorządności uczniów/wychowanków poprzez włączanie ich w podmiotowe i odpowiedzialne współtworzenie społeczności.

XII. Formy oddziaływań wychowawczych i stosowane metody wychowawcze

1. Modelowanie prawidłowych postaw i zachowań społecznych opartych na pozytywnych wzorcach i opracowanych regulaminach placówki.
  - A. wzmacnianie pozytywnych i akceptowanych społecznie norm i zachowań,
  - B. samorządność,
  - C. przykład własny,
  - D. spotkania, pogadanki, prelekcje, spotkania z osobami kreatywnymi, twórczymi o ciekawych zainteresowaniach.
2. Aktywne i twórcze organizowanie czasu wolnego ukierunkowane na podejmowanie zachowań prozdrowotnych celem wskazania alternatywnych pozytywnych form działalności zaspokajających ważne potrzeby.
  - A. zajęcia turystyczne: wycieczki, rajdy, piknik integracyjny, „szkoła przetrwania”.
  - B. zajęcia rekreacyjno-sportowe: zajęcia na hali sportowej, zawody i rozgrywki sportowe, wewnątrzszkolna rywalizacja sportowa, mecze piłkarskie,
  - C. zajęcia kulturalno-oświatowe: festyny, kino, teatr, wystawy, muzea, koncerty, prelekcje, konkursy,
  - D. kółka zainteresowań, zajęciach pozalekcyjne i pozaszkolne, projekty edukacyjne.
3. Opracowanie, realizacja i ewaluacja indywidualnych planów pracy wychowawczej.
  - A. zajęcia lekcyjne i wychowawcze,
  - B. zajęcia artystyczne, patriotyczne,
  - C. zajęcia socjoterapeutyczne, TZA - ART.,
  - D. zajęcia relaksacyjne, terapia Biofeedback,
  - E. zajęcia integracyjne – społeczność korekcyjna,
  - F. zajęcia rekreacyjno - sportowe,

- G. zajęcia korekcyjno - wyrównawcze.
4. Oddziaływania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie i minimalizowanie pojawiania się wśród uczniów zachowań ryzykownych oraz ich negatywnych konsekwencji dla ich zdrowia fizycznego, psychicznego i otoczenia.
- A. zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień od nikotyny,
  - B. zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień od alkoholu,
  - C. zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień od środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, dopalaczy, leków
  - D. zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień od Internetu, gier komputerowych,
  - E. zajęcia profilaktyczne dotyczące bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni,
  - F. zajęcia profilaktyczne propagujące zdrowy styl życia – dbanie o higienę osobistą, zdrowie psychiczne i fizyczne.
5. Współpraca z rodzicami lub opiekunami uczniów/wychowanków w celu budowania więzi ze szkołą/placówką oraz społecznością lokalną – pomoc i wsparcie w procesie wychowawczym i socjalizacyjnym, kształtowanie przyjaznego klimatu szkoły otwartej, pedagogizacja rodziców/opiekunów.
- A. spotkania z rodzicami lub opiekunami (konsultacje indywidualne, zebrania z rodzicami),
  - B. rozmowy wspierające, motywujące, psychoedukacyjne, terapeutyczne, dyscyplinujące – pomoc psychologiczno - pedagogiczna, warsztaty dla rodziców/opiekunów,
  - C. aktywizacja rodziców/opiekunów w proces wychowawczy,
  - D. współpraca z instytucjami wspierającymi proces wychowawczy i edukacyjny.
6. Współpraca z instytucjami wspomagającymi pracę Placówki: Urząd Miasta Gliwice, Starostwo Powiatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, poradnie zdrowia (w tym psychicznego), Sądy Rejonowe, Zespoły Kuratorskie, Rodzinne Ośrodki Diagnostyczno-Konsultacyjne, Policja, Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodki Terapii Uzależnień, GCOP, GOM, METIS - Katowice, PSSE – Gliwice, „KROKUS”, Dom Nadziei w Bytomiu, Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze.
7. Współpraca z innymi placówkami – szkoły, domy dziecka, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i inne.
- A. wymiana doświadczeń,
  - B. wspólna organizacja imprez kulturalno - oświatowych, konkursów wiedzy tematycznej, itp.

XIII. Umiejętności psychospołeczne uczniów w poszczególnych oddziałach

Klasa VI, VII, VIII Szkoły Podstawowej

uczeń:

1. aktywnie uczestniczy w życiu szkoły i placówki,
2. rozpoznaje swoje mocne strony i obszary do pracy nad sobą,
3. z szacunkiem i życzliwością odnosi się do rówieśników oraz osób dorosłych,
4. uczy się komunikować swoje potrzeby w sposób społecznie akceptowalny,
5. rozwija swoje zainteresowania,
6. jest świadomy rozwoju biologicznego organizmu,
7. dba o higienę osobistą i estetykę ubioru,
8. rozróżnia czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i emocjonalny,
9. rozpoznaje i nazywa swoje uczucia,
10. nawiązuje przyjaźnie,
11. bierze udział w dyskusjach,
12. uczy się reagować w sposób asertywny w sytuacjach społecznych,
13. umie prosić o pomoc, robi to adekwatnie do sytuacji,
14. uczy się korzystać aktywnie z dóbr kultury.

Klasa III Gimnazjum

uczeń:

1. samodzielnie dąży do czynienia dobra dla siebie i innych,
2. określa cele swojej aktywności,
3. dostrzega potrzebę dalszej nauki i samokształcenia,
4. wyciąga wnioski ze swoich działań, zachowań,
5. pomaga innym,
6. potrafi dokonywać wyborów moralnych,
7. potrafi rozróżniać ekspresję emocji od ich przeżywania,
8. jest samokrytyczny,
9. przedstawia otoczeniu swoje opinie, oceny i zachowania w zgodzie z własnym odczuwaniem wewnętrznym,
10. szanuje godło i barwy narodowe, ma świadomość obowiązków i praw obywatelskich.

XIV. Oczekiwana sylwetka absolwenta Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Gliwicach

Sfera fizyczna – absolwent:

- dba o zdrowie psychiczne i fizyczne
- dba o higienę osobistą, estetykę własną, otoczenia

Sfera relacji społecznych - absolwent:

- posiada umiejętności pracy zespołowej
- dba o kulturę osobistą, przyjmuje postawę szacunku, przestrzega zasad współżycia społecznego,
- buduje konstruktywne i satysfakcjonujące relacje z rówieśnikami i dorosłymi,
- posiada dostateczną wiedzę umożliwiającą pokierowanie własną drogą edukacyjną.

Sfera emocjonalna - absolwent:

- posiada umiejętność życia w zgodzie z samym sobą i akceptuje siebie,
- udziela pomocy innym,
- rozwiązuje trudne sytuacje życiowe, umie prosić o pomoc,
- posiada wiedzę na temat konstruktywnego rozwiązywania konfliktów i problemów,

Sfera duchowa - absolwent:

- potrafi określić swoje mocne strony i obszary do pracy nad sobą
- potrafi dokonać samooceny,
- posiada świadomość własnej wartości

XV. Uwagi końcowe:

Program Profilaktyczno - Wychowawczy Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii dla Szkoły Podstawowej oraz oddziału klasy III Gimnazjum został przyjęty do realizacji w roku szkolnym 2018/2019. W tym czasie podlegał będzie corocznej ewaluacji zakładanych w nim celów i uzyskiwanych efektów. Program Profilaktyczno - Wychowawczy jest zgodny z Ustawą o Systemie Oświaty i Konwencją Praw Dziecka oraz aktami wykonawczymi do w/w Ustaw.

Uchwała nr..... z dnia 14 09.2018r.

